

Учітесь, гитайте, і гужотцу наурайтесь, і свого не цурайтесь. / Т. Шевченко /

ДЖЕРЕЛО

№ 17-18 (793-794)

Травень
2016 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

Привітання Президента України з Великоднем

*Дорогі українці,
браття та сестри у Христі!*

Воскресіння Христове – свято свят. Цього дня з епохи в епоху, зі століття в століття, із року в рік серця всіх християн сповнюються безмежною радістю. Це свято виводить нас за межі земного життя, за рамки суєтної буденності. Воно возвеличує людей та єднає з Творцем.

Ісус перед розп'яттям лише здавався слабким супроти гонителів, але насправді він був сильним вірою і нездоланий духом. Він був правдою, а тому, здолавши смерть, переміг зло.

Два роки тому Україна також була слабкою та виснаженою, але тепер і вона неначе воскресла. І як переможна хода віри Христової розпочалася після його воскресіння, так і впевнений поступ України в майбутнє розгортається на наших очах.

У ці дні ми поминаємо тисячі наших захисників, які віддали своє життя за нашу віру і нашу свободу, за нашу державу, згадаємо всіх, хто загинув внаслідок російської агресії.

Ми вдячно молимося за кожного, хто беріг наш спокій у Великодню ніч, і хто в святковий день стоїть на сторожі миру.

Десятки мільйонів українців святять паски та крашанки, радісно і щиро вітають одне одного за святковим столом. Закликаю всіх, освячуючи любов'ю, тримати широко відкритим своє серце і допомагати тим, хто потребує нашої уваги і опіки. Якщо не матеріально, то хоча б добрим словом, братнім чи сестринським поцілунком.

Чи всі чули, як в церкві нині співають: «Смертю смерть подолав»? Великдень – це день перемоги над смертю.

Господь воскрес і нам відкрив шлях до вічного життя. Він утвердив неминучу перемогу добра над злом. Про це ми і свідчимо один одному, коли кажемо: «Христос Воскрес!». І відповідаємо: «Воістину Воскрес!».

Вітаю всіх із Великоднем і бажаю миру, достатку, єдності й Божої ласки нашій країні.

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

Президент України Петро Порошенко

Протягом місяця учні освітніх закладів разом з учителями і батьками готувалися до участі у шкільних, міських та обласних виставках

«Традиційні атрибути Великодніх свят»

Вони виготовляли писанки, крапанки, дряпанки, малюванки...

Для оздоблення великодніх яєць використовували і нитки, і гудзики, і саморобні квіти – так з'явилися міні-шедеври та чудові композиції.

Сценарій до свята Великодня розміщено на сайті газети «Джерело» в розділі «Новини травня» <http://gdjerelo.jimdo.com/>

День пам'яті та примирення і День перемоги над нацизмом

Тисячі мешканців Дніпропетровщини прийшли до меморіалів пам'яті у містах і селах області. Серед них – ветерани, їхні діти та онуки, військовики – ті, хто сьогодні боронить мир на рідній землі. Удари метронома та військові салюти стали символами вічної пам'яті про тих, хто не повернувся з війни.

До відзначення Дня пам'яті та примирення і 71-ї річниці перемоги над нацизмом долучилися приблизно 300 тисяч школярів Дніпропетровщини. В усіх закладах освіти відбулися уроки мужності, інформаційні години, вогники пам'яті.

Під час зустрічі поколінь спогадами про війну ділилися ветерани Другої світової та бійці АТО. Учні віддячували захисникам листами та малюнками. Діти відвідали бібліотечні виставки, експозиції та музеї, взяли участь у брейв-рингах, історичних реконструкціях, конкурсах пісні, флеш-мобах, майстер-класах і творчих майстернях.

В області мешкає 2,6 тисячі учасників бойових дій Другої світової війни. Маленькі волонтери допомагають ветеранам, відвідують їх із квітами і вітаннями. З нагоди свята

відбулися акції «Милосердя», «Хвиля доброти», «Ветеранське подвір'я», «Доброго ранку, ветеране!».

Опікуються школярі й пам'ятниками війни. Зокрема, передбачено впорядкувати понад 700 меморіалів.

Спогади про війну:

минуле і сучасне поєдналися

у книжці новомосковських школярів

Друга світова, Афганська війна та АТО. Зі свідками цих подій спілкувалися вихованці шостих і дев'ятих класів СЗШ № 13 Новомосковська. Хлопцям та дівчатам запропонували дізнатися про життя своїх рідних. Зібрані історії увійшли до книжки «Спадкоємність поколінь: минуле й сучасність (люди й долі)». Видання не має аналогів. Один примірник передадуть Президенту України Петру Порошенку, 5 – до бібліотеки для бійців АТО, 500 – до бібліотек області.

«Чийсь дідусь воював у Другій світової, чийсь дядько – в Афганській війні, батьки та брати декого з однолітків – учасники АТО, – розповіла школярка Єлизавета Козловська. – Ми просто розпитали у них – як все було насправді. Зібрану інформацію передали вчителям. Ті оформили з неї книжку».

Підтримав школярів і педагогів народний депутат України **Вадим Нестеренко**. На його думку, саме зараз особливо важливо формувати належний рівень патріотичного виховання серед дітей.

«Книжка, яку сьогодні презентують, це подарунок всій Україні. Ми пишаємося нашими юними патріотами. Саме з дитинства починається повага до своїх коренів, нащадків, культури», – зазначив перший заступник голови ОДА **Олег Кужман**.

Маки пам'яті

Унікальний флеш-моб відбувся напередодні Дня пам'яті та примирення у Дніпропетровську: 350 учнів дніпропетровської школи № 1 взяли участь в акції «Маки пам'яті» і закликали мешканців області вшанувати подвиг героїв.

«Ми започаткували акцію «Маки пам'яті» минулоріч. У цьому році – продовжили її. Досліджуючи історичні довідки, ми дізналися, що цей символ використовували ще козаки. Серединка маку асоціюється зі слідом від кулі. Червоний колір навколо –

це кров, що розлилася з рани», – пояснює керівник штабу «Патріот» СЗШ № 1 Наталія Чеберко.

Старшокласники навчали менших учнів робити символічні квіти з фетру.

«Щоб зробити червоний мак потрібно декілька кружечків червоного та чорного кольорів, головне – склеїти їх у правильній послідовності», – розповідає п'ятикласник Артем Шпачук.

Маки, разом із власноруч зробленими листівками та привітаннями, діти роздали ветеранам і перехожим на вулицях міста.

Також на перерві всі учні школи могли долучитися до символічного флеш-мобу – зробити свій паперовий мак та приклеїти його до великої квітки на знак пам'яті про загиблих воїнів. Ця інсталяція розташована у холі навчального закладу.

Символ святості та добра:

30 жінок Дніпропетровщини отримали звання «Мати-героїня»

За материнську мужність, велике серце та внесок у виховання патріотів – три десятки жінок Дніпропетровської області отримали почесне звання «Мати-героїня». Відповідний Указ підписав Президент України Петро Порошенко.

«Дніпропетровщина багата на героїчних людей. Це ветерани, бійці АТО, звичайні жінки, що мають силу у нелегкий для країни час виховувати нове покоління. Доземно вклоняємося їм за міцність духу, любов і доброту. У героїчних подвигах наших воїнів – частка душі та серця їхніх матерів», – зазначив голова обласної державної адміністрації Валентин Резніченко.

Серед тих, хто отримав нагрудний знак та посвідчення про почесне звання, – Олена Дієр із села Старі Кодаци Дніпропетровського району. Вона дала життя п'ятьом дітям, вчить їх мудрості та благословляє на добрі справи. Родина живе за принципом «один за всіх – і всі за одного». Тут вміють знаходити компроміс і переконані, що лише ледачий не може досягти бажаного.

«Коли дітей багато – це на радість. Старший – 24, найменшому – дев'ять. У нашому домі не говорять: «не хочу» і «не буду». Діти роботи не цураються і домашні обов'язки їм не тягар. Коли я пораюся на городі, доньки та син порядкують у будинку. Разом із чоловіком прагнемо виховати їх не лише здоровими, розумними і успішними. Хочемо, щоб таке ж зерно вони заклали у своїх нащадків. Чим далі ми передамо цю традицію, тим краще виконаємо свою батьківську місію», – вважає багатодітна мати.

На Дніпропетровщині мешкає 16 тисяч багатодітних сімей. Почесне звання «Мати-героїня» мають приблизно 2600 жінок області.

«Пам'ятаємо! Перемагаємо!»:

у Дніпропетровській ОДА відкрили виставку, присвячену Дню пам'яті та примирення і Дню перемоги над нацизмом

Понад два десятки світлин розповідають про героїв різних поколінь, які боронили країну понад 70 років тому і стали на захист Батьківщини у наш час.

«Мені дуже сподобалася виставка. Вона дарує яскраві враження. Кожне фото спонукає зупинитись і замислитись. Дуже гарна ідея: порівняти старі чорно-білі зображення з фотографіями нинішньої війни. Хочеться, щоб їх побачили діти, молодь», – розповіла про свої враження одна із перших відвідувачок Наталія Адамович.

Побувати на безкоштовній виставці в ОДА запрошують усіх охочих.

Новій Дніпропетровщині Новий стандарт освіти

91-річного Героя привітав Президент України

Микола Невпруга став на захист Батьківщини 19-річним у вересні 1944 року. Був спеціалістом зі зв'язку, працював телефоністом. Звільняв від нацистів Західну Україну, Румунію, Угорщину. Перемогу зустрів у Німеччині. Особливо відзначився при форсуванні річки Дунай та у боях за утримання плацдарму на її правому березі. За це отримав у 1945 році високе звання Героя.

«У ніч на 5 грудня ми на човні вирушили на протилежний берег Дунаю. Я намотав на себе кабелі зв'язку, взяв телефон. На тому березі мав забезпечувати зв'язок наших військ. Наш човен натрапив на міну. До берега було ще кілька десятків метрів. Я витягнув кабель на сушу, але штатний телефон потрапив у воду і перестав працювати», – згадує Микола Тимофійович.

Проте його групі пощастило: знайшли німецьку траншею, де був прокладений кабель зв'язку. По ньому підійшли до бункера. Скориставшись «позиченим» телефоном, повідомили східний берег про готовність прийняти війська. У цей же час лунали постріли мінометників.

«Я побіг з'ясувати ситуацію. Побачив, що наші бійці поранені. Кажу, мовляв, хлопці, прикрийте вогнем, а я спробую дістатися до кулемета. А кулемет їхній, МГ-34, не дає голови підняти. Підповз я на відстань кидка і гранату туди кинув, а потім розгорнув цей кулемет і став косити ворога з його ж зброї. Це були запеклі бої. Німці кілька разів намагалися скинути нас із плацдарму...», – розповідає ветеран.

Після війни Микола Невпруга оселився у Новомосковську. 25 років працював у дитячому оздоровчому таборі, очолював його. Після виходу на пенсію 22 роки був головою ради ветеранів Новомосковська.

Перший заступник голови облдержадміністрації Олег Кужман привітав ветерана з Днем Перемоги, передав йому Вітальний лист від Президента України та наголосив: «Героїзм ветеранів Другої світової війни – це приклад для кожного з нас. Вони захистили Батьківщину та відродили її з руїн. Сьогодні ми, як і 71 рік тому, на початку довгого шляху. Наша найвища мета – мир та відродження економіки».

За віком – діти, за станом душі – патріоти

В облдержадміністрації за чашкою запашного чаю з тістечками та цукерками школярі Дніпропетровщини обговорювали патріотичні проекти. У дітей – чимало цікавих ідей щодо патріотичного виховання, а дорослі готові допомогти їх втілити. Усі задуми підсумують на обласному форумі. Оцінюватимуть проекти самі школярі.

«Молодь закладає фундамент майбутнього. З неї починається повага до своїх коренів, нащадків, культури. З неї починається держава. Школярі області першими стали допомагати українській армії. Їхні малюнки, обереги та сувеніри бійці зберігали в танках, бліндажах, біля серця. Ми запитали в учнів: яким вони бачать майбутнє країни. Запросили для

відвертої розмови. Найкращі патріотичні проекти будемо втілювати по всій області», – зазначив голова Дніпропетровської ОДА Валентин Резніченко.

Почаювати у дружньому колі зібралися учні семи шкіл: п'яти міських і двох районних. Одинадцятикласник Солоняньської школи № 2 Артем Коротенко на зустріч із ровесниками прийшов у вишиванці. Каже: «Формат зустрічі незвичний, але таким чином люди швидше розкриваються. Зібралися,

щоб обмінятися досвідом. Наша школа проводить чимало патріотичних заходів. Парад вишиванок, наприклад, запропонували самі учні. Спочатку провели його у школі, а потім долучилися село й район. Також ми допомагаємо бійцям, зустрічаємося з ними для щирого розмови. Ми – з Україною в серці, вчимо шанувати рідну країну й інших».

У Дніпропетровському НВК № 148 працює центр патріотичного виховання, а у шкільній газеті стала традиційною рубрика «Моя країна – Україна». У Дніпровській школі Верхньодніпровського району учні пишуть листи та надсилають малюнки в АТО. У планах – організувати обмін учнівськими делегаціями з іншими навчальними закладами.

«У нас частіше вигадують проекти і проводять заходи дорослі. Ми вирішили зробити навпаки – послухати дітей. Вони з перших днів війни виявили ініціативу і вже два роки допомагають армії. Вони розуміють, що таке патріотизм, Батьківщина і як її треба захищати. У молоді – море ідей, наше завдання – допомогти їх втілити», – зазначила радник очільника регіону Ірина Кашлевська.

«У дитячих головах більше креативу. Наприклад, уже народилися свіжі ідеї – провести екскурсію очима дитини, спортивні командні змагання. Задуми доопрацюємо і втілимо в життя», – каже волонтер Ольга Голубєва.

«Ми займаємося волонтерством: їздимо до дитячих будинків, відвідуємо бійців. Молодь сьогодні

патріотично заряджена і не може бути осторонь. Патріотизм – це любов до своєї країни», – вважає десятикласник школи № 111 Данило Кізіль.

Зі шкіл області на передову летять тисячі листів, малюнків, оберегів і теплих привітів... Катерина Бражко, одинадцятикласниця школи № 36: «Ми серцем і душею вболіваємо за Україну. Беремо участь в акціях «Діти – дітям», «Діти Дніпропетровська – дітям Красногорівки». Проводимо благодійні ярмарки, збираємо гуманітарну допомогу і надсилаємо тим, хто постраждав від війни. Це надихає творити добро й надалі. Розуміємо, що майбутнє країни – в наших руках, і ми можемо його змінити».

«Не питай, що твоя країна може зробити для тебе. Скажи, що ти можеш зробити для своєї країни...»

При Дніпропетровській ОДА працює ініціативна група волонтерів-патріотів. До співпраці з нею запрошуються волонтерські організації, школи, культурні заклади області. Поділитися своїм баченням патріотичного виховання молоді можна за електронною адресою patriotproekt@i.ua або за телефоном: (097) 576-01-63.

Юний винахідник підкорюватиме Кремнієву долину

Цього літа у славнозвісній Кремнієвій долині (Silicon Valley), що у штаті Каліфорнія, найбільшому Ні-Tech центрі США (за іншими даними – найбільшому інноваційному центрі світу) відбудеться великий Міжнародний підприємницький саміт.

Для участі в конкурсі надійшли рекордні 1075 заявок зі 104 країн. Експерти змагання обрали 102 півфіналісти, які у квітні взяли участь у голосуванні он-лайн. До фіналу потрапили 15 найкращих ідей та 15 стартапів.

Серед фіналістів і 18-річний винахідник із Дніпропетровщини Михайло Литовченко. Його модульна електростанція працює завдяки течії води. Ця розробка може забезпечити енергією і прісною водою ферму або невеличке виробництво. Також проект має зберегти берегову лінію від розмиву.

Хлопець розробляв проект майже чотири роки. Потяг до винахідництва у нього від старших. «Мої батько та дід – інженери, навчали мене не лише дивитись

на світ, але й прагнути змінити його, зробити кращим», – розповідає Михайло Литовченко. – Ми раніше жили на березі річки, я зацікавився тим, як з'являються хвилі, як можна використати їхню енергію, – так виникла ідея винаходу».

Якщо проект сподобається інвесторам, дніпропетровець отримає кошти на його реалізацію. «За песимістичними прогнозами робота готової електростанції окупиться вже за три роки, за оптимістичними – за рік, – наголошує на

перевагах своєї розробки винахідник. – Це не лише корисний, але й вигідний проект».

Михайло Литовченко – випускник Дніпропетровського відділення Малої академії наук. Хлопець неодноразово перемагав у всеукраїнських та міжнародних конкурсах. Його розробки відзначили на наукових змаганнях у США, Нідерландах та Швеції. 2015 року Михайло отримав золоту медаль престижного американського конкурсу проектів сталого розвитку I-SWEEP.

КАФЕДРА ГУМАНІТАРНОЇ ОСВІТИ

Підтримка гуманітарного освітнього процесу в сучасній школі

Пріоритетні напрямки у роботі кафедри гуманітарної освіти:

- Забезпечення інноваційної, креативної, розвивальної, креативної складових професійної майстерності вчителя під час проходження курсів підвищення кваліфікації.

- Підвищення рівня викладання предметів суспільно-гуманітарного циклу шляхом популяризації сучасних освітніх технологій.

- Впровадження компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного, комунікативного підходів до навчання.

- Забезпечення українознавчого аспекту в процесі вивчення предметів гуманітарного циклу, інших навчальних дисциплін.

- Сприяння якісному вивченню іноземних мов – засобу підвищення конкурентоздатності, засобу міжкультурного спілкування та співпраці.

- Підвищення якості іншомовної освіти у контексті інтеграції до європейського освітнього простору.

- Ефективна взаємодія з методичними кабінетами (службами) і методичними (районними, міськими) об'єднаннями вчителів, зокрема шляхом системного проведення вебінарів для інтерактивного взаємозв'язку.

Проведені конференції, семінари, тренінги, практикуми, вебінари націлені на забезпечення сучасного моделювання навчально-виховного процесу, впровадження особистісно зорієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, комунікативного підходів до навчання, подолання усталених стереотипів щодо ролі вчителя на уроці, вибір педагогом власної освітньої траєкторії та основних компонентів самоосвітньої діяльності.

Під час проведення останнього вебінару розглядалися актуальні проблеми сьогоденної філологічної освіти; акцентувалася увага на тому, як засобами навчального матеріалу формувати необхідні компетентності, як розвивати творчі здібності школярів, готувати до олімпіад, змагань, конкурсів.

Кілька слів про **цьогорічні досягнення школярів та педагогів Дніпропетровщини.**

На Всеукраїнській олімпіаді з української мови і літератури команда нашої області отримала 5 дипломів переможців:

Анастасія Шевченко, учениця 8 класу КЗ «ЗНЗ І ступеня – гімназія № 39 Дніпродзержинська» – за II місце.

Катерина Шевченко, учениця 8 класу НВК № 92 Дніпропетровська – II місце.

Діана Лісичкіна, учениця 10 класу Криворізької СЗШ № 110 – III місце.

Валерія Лобко, учениця 11 класу Магдалинівської СЗШ – III місце.

Анастасія Карабут, учениця 11 класу Черкаської СЗШ Новомосковського району – III місце.

Вітаємо керівників управлінь освіти, навчальних закладів, методичних кабінетів з високими результатами. Висловлюємо щирі вдячність учителям, які підготували переможців: Наталії Григорівні

Кафедра гуманітарної освіти працює над втіленням наукової теми: «Забезпечення викладання предметів гуманітарного циклу на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів із використанням медійних ресурсів». Робота кафедри спрямована на підвищення рівня освіченості та професійної компетентності викладачів предметів суспільно-гуманітарного напрямку, ознайомлення їх з останніми досягненнями педагогічної науки, практичне опанування сучасними освітніми методиками і технологіями, вироблення уміння творчо застосовувати інноваційні педагогічні технології для досягнення загальноосвітніх навчальних завдань, підготовку педагогів до здійснення профільного навчання.

Душці (Дніпродзержинськ), Надії Григорівні Черняк (Дніпропетровськ), Ірині Іванівні Литвиновій (Кривий Ріг), Надії Петрівні Хилай (Магдалинівський район), Оксані Олександрівні Льченко (Новомосковський район).

У фіналі VI Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка маємо 5 переможців-школярів та 4 переможці-студенти (Наказ МОН України від 13.04.2016 № 431). I місце виборов I учасник; II – 2; III – 6:

Вікторія Коваленко, учениця 6 класу Ганнівського НВК «СЗШ – ДНЗ» Верхньодніпровського району (диплом III ступеня);

Ігор Замковий, учень 7 класу Партизанської СЗШ Дніпропетровського району (диплом I ступеня);

Катерина Бикова, учениця 7 класу Нікопольської СЗШ № 20 (диплом II ступеня);

Ірина Калашнік, учениця 9 класу спеціалізованої СЗШ № 22 Дніпропетровська (диплом III ступеня);

Влада Іванова, учениця 11 класу Васильківського НВК № 1 (диплом III ступеня).

Нещодавно надійшов наказ МОН України про подання Ігоря Замкового на здобуття стипендії Президента України.

Велика подяка педагогам, які підготували переможців:

Ользі Григорівні Криворотенко (Верхньодніпровський район), Аллі Віталіївні Тетерюк (Нікополь), Вікторії Віталіївні Березі (Дніпропетровський район), Аллі Вікторівні Богомазовій (Дніпропетровськ), Людмилі Михайлівні Прогонній (Васильківський район), Світлані Іллівні Кондратенко (Дніпропетровський педагогічний коледж), Лідії Михайлівні Шевчук (Дніпропетровський коледж культури і мистецтва), Світлані Петрівні Лагдан (Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту).

У контексті наукової теми кафедра нещодавно провела Всеукраїнську науково-практичну конференцію: «Гуманітарна

освіта: роль інформаційно-комунікаційних та медіа-освітніх технологій у формуванні національно-соціальних компетентностей особистості».

У заході, присвяченому Євгенові Березняку – легендарному педагогу, нашому земляку, взяли участь науковці та практики: методисти відділів та управлінь освіти, директори та заступники директорів загальноосвітніх навчальних закладів, учителі, які викладають предмети гуманітарного циклу, викладачі Дніпропетровського

технології та їхня роль у формуванні національно-соціальних компетентностей учнів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін» цікавими матеріалами свого досвіду на тему «Створення і використання медіа-освітніх навчальних продуктів у контексті розвитку особистості» поділилася **Наталія Володимирівна Дев'ятко**, доцент кафедри гуманітарної освіти ДОІППО, кандидат філософських наук. Вона також розповіла про роботу над проектом «Рідний край у словах і

барвах», створення відеоматеріалів та аудіозаписів.

Тетяна Миколаївна Любич, учитель української мови і літератури Іванівської СЗШ Петриківського району у своєму виступі «Роль Українського радіо у національно-соціальній адаптації учнів» розповіла про спільну роботу Петриківського методичного об'єднання учителів української мови і літератури з кафедрою гуманітарної освіти ДОІППО, підготовку і проведення тематичних радіопередач, втілення національно-патріотичних проєктів.

Катерина Миколаївна Корзун, учитель історії Нікопольської СЗШ № 23 у виступі «Дидактичні можливості соціальних сервісів на уроках історії» продемонструвала, як можна навчити учнів виявляти та використовувати соціальні освітні мережі для підвищення якості навчання.

Валентина Анатоліївна Соснова, викладач української мови і літератури Дніпродзержинського медичного училища, розкриваючи тему «Доцільність застосування медіа-технологій та їхня роль у формуванні національно-соціальних компетентностей студентів у процесі вивчення української літератури», наголосила: «Розвиток національно-соціальної компетентності на заняттях з літератури має відбуватися на основі проблемного вивчення художніх текстів, де є активна чи пасивна позиція літературних героїв у ставленні до проблем національного відродження, соціуму; їхньої системності, де домінують є настанови до національного відродження».

Виступи на конференції учителів-практиків засвідчили важливість обраної теми, актуальність інноваційних комп'ютерних та медійних технологій для сучасного педагога, багатство творчих напрацювань викладачів гуманітарних предметів, бажання поділитися своїми знахідками. За підсумками конференції створюється науково-методичний збірник, який буде доступний в Інтернеті.

5-6 жовтня 2016 року команда Дніпропетровщини вшосте братиме участь у **Всеукраїнському фестивалі педагогічних ідей «Мій особистісно зорієнтований урок»**. Проблемна тема фестивалю: «Формування читача в епоху інформаційних технологій». Цей захід покликаний окреслити коло проблем, пов'язаних зі специфікою читачою діяльністю в епоху інформаційних технологій, і перспективними шляхами їхнього вирішення; визначенням напрямків втілення особистісно зорієнтованого й компетентнісного навчання.

Основні завдання цьогорічного фестивалю:

- з'ясувати специфіку читачою діяльності в добу інформаційних технологій;
- сформувати психологічний портрет сучасного читача;
- ознайомитися з теоретичними напрацюваннями та практичним досвідом залучення учнів до читання;
- визначити перспективні методи і технології, що сприяють вирішенню проблеми;
- налагодити взаємодію ініціативних, творчих педагогічних працівників (учителів, науковців, управлінців, представників вищої школи й методичних служб усіх рівнів), які працюють на засадах особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходу, готові долучитися до апробації технологій ОЗОН у своїй практиці;
- популяризувати ідеї особистісно зорієнтованого й компетентнісного навчання, розширювати коло його прихильників;
- розвивати й удосконалювати педагогічну майстерність учасників фестивалю шляхом участі в майстер-класах, педагогічних майстернях, семінарах, тренінгах.

Запрошуємо усіх охочих до співпраці!

Скористайтесь сайтом www.ozonlit.org.ua, де дізнаєтеся про специфіку особистісно зорієнтованих уроків та сучасні знахідки філологів щодо шляхів формування суб'єктності учня-читача в умовах ОЗОН.

Антоніна СЕРГІЄНКО, завідувач кафедри гуманітарної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент, член Вченої ради ДОІППО

Навчально-методична лабораторія гуманітарних дисциплін

Основна діяльність навчально-методичної лабораторії гуманітарних дисциплін – структурного підрозділу кафедри гуманітарної освіти ДОІППО – спрямована на забезпечення викладання гуманітарних предметів у середніх загальноосвітніх навчальних закладах, зокрема, в освітній галузі «Суспільствознавство» – таких суспільних дисциплін: *історія України, всесвітня історія, історія рідного краю, правознавство, етика, економіка, філософія, громадянська освіта та навчальних спецкурсів з цих предметів.*

Лабораторія надає вчителям суспільних дисциплін навчально-методичну допомогу у відповідності до потреб процесу модернізації історичного та правового змісту освіти; координує їхню професійну діяльність і створює умови для фахового вдосконалення; підтримує управління та відділи освіти у питаннях викладання суспільних дисциплін і надає кваліфіковану методичну допомогу; тісно співпрацює із районними та міськими методичними об'єднаннями вчителів суспільних дисциплін та координує їхню роботу через керівників МО; вивчає та популяризує передовий педагогічний досвід та сприяє його впровадженню у педагогічну практику вчителів області; організовує та проводить учнівські олімпіади, турніри, конкурси учнівської творчості із суспільних дисциплін; організовує роботу творчих груп (активу) з актуальних та інновацій-

До поняття «гуманітарні дисципліни» належать шкільні навчальні предмети освітніх галузей «Мови і літератури» та «Суспільствознавство», котрі перераховані у Державних стандартах базової та повної загальної середньої освіти (затверджені Міністерством освіти і науки України 14 січня 2004 р. та 23 листопада 2011 р.): *українська мова, мови національних меншин (мова навчання і мова вивчення), іноземні мови, українська література, зарубіжна література та літератури національних меншин, історія рідного краю, історія України, всесвітня історія, правознавство, етика, економіка, філософія, громадянська освіта та інші.*

них педагогічних проблем; залучає викладачів та науковців спеціалізованих вищих навчальних закладів, методистів управлінь і відділів освіти, керівників методичних об'єднань, вчителів-практиків, представників громадськості до вирішення важливих навчально-методичних освітніх завдань тощо.

Ця робота здійснюється через різні форми навчально-методичної роботи: дистанційне навчання, науково-практичні конференції, навчально-методичні семінари, семінари-практикуми, майстер-класи, тренінги, історично-правові лекторії, навчально-методичне консультування; обговорення фахового законодавства; розробку і апробацію методичних матеріалів та педагогічних програмних засобів, фахові конкурси, методичний супровід професійних проєктів; виставки тощо.

Лабораторія провадить професійний діалог з учителями суспільних дисциплін та керівниками

міських і районних методичних об'єднань з питань вивчення норм і положень Державного стандарту базової та повної середньої освіти (2011); виокремлення нових предметних навчальних цілей у 5-7-х класах, роботи з практичними завданнями відповідно до вимог нових навчальних програм з історії; застосування інформаційно-комунікативних та медіатехнологій на уроках; виявлення нагальних проблем педагогічної діяльності вчителів, що спрямована на творче навчання і виховання учнів; формування шляхів саморозвитку креативних здібностей вчителів тощо.

Сьогодні НМЛ в освітній галузі «Суспільствознавство» працює над:

- поширення педагогічного досвіду переможців III етапу (фінального) Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2016» у номінації «Історія» – вчительки історії СЗШ № 15 Дніпропетровська **Наталі Сергіївни Власової**, яка

отримала II місце за підсумками підсумкового туру конкурсу, що відбувся цьогоріч у славетному місті Чернігові;

- покращенням результатів IV етапу Всеукраїнських олімпіад з історії та правознавства;

- удосконаленням діяльності методичного сайту з предметів освітньої галузі «Суспільствознавство» в рамках функціонування сайту ДОІППО.

На сайті <http://bazilevskaya.jimdo.com/> постійно розміщуються анонси загальнодержавних та регіональних освітніх заходів, поради і консультації для слухачів курсів підвищення кваліфікації із проблемних питань, методичні рекомендації з вивчення історії рідного

краю, правознавства, громадянської освіти, практичні поради молодим та досвідченим вчителям щодо викладання шкільних суспільствознавчих предметів, витяги із нових нормативних освітніх документів, поради та рекомендації зі святкування та шанування історичних і ювілейних дат історії нашої держави та її діячів тощо.

Примітка

Сайт створено 11 березня 2012 року як окремий методичний та інформаційно-професійний продукт. За короткий термін він отримав підтримку великої аудиторії вчителів історії нашої області та за її межами. Його користувачами є не лише вчителі історії та правознавства, але й інших предметів, класні керівники, завучі шкіл, батьки, учні та методисти обласних інститутів післядипломної освіти, інші зацікавлені.

- інформаційні агентства як важливе джерело інформації;

- «ретранслятори»: телеканали, журнали, газети, аналітичні видання тощо.

- «блогосфера» (соціальні мережі, форуми, блоги), мабуть, найзасміченіша і тому за шкалою довіри перебуває на останньому місці. Але це не є підставою її ігнорувати. Варто лише цю інформацію ретельно перевіряти.

4. Порівняння за допомогою кількох джерел інформації. Будь-який факт має бути підтверджений результатами незалежних досліджень.

5. Перевірка репутації джерела інформації (джерело завжди відповідальне перед своєю аудиторією за надані факти, за їхню точність, достовірність і повноту відомостей, збалансованість різних поглядів).

6. Знання про власника / засновника мас-медіа: державні, комунальні та приватні медіа.

Новина, що використовується на уроці історії, має навчити учнів грамотно розуміти, як новини впливають на нас, як медіа створюють ціннісні та поведінкові моделі, визначають політичне й культурне життя країни та світу.

На основі знань з новинної грамотності учні мають вміти створювати власні медіатексти, обговорювати та оцінювати їх, тобто перейти зі споживачів інформації до її комунікантів. Саме таке завдання постало сьогодні перед школою у нових державних стандартах.

Медіа-освіта для вчителя – це нагальна потреба. Вона розширює можливості вчителя, допомагає зорієнтуватись у величезному полі інформації, формує здатності до медіатворчості та створення медіапродукту, дає усвідомлення того, що вчителю треба швидко змінюватися, щоб стати на щабель вище.

Людмила БАЗИЛЕВСЬКА, завідувач навчально-методичної лабораторії гуманітарних дисциплін

• Дещо з методики

Медіа-освіта для суспільних дисциплін

В сучасному інформаційному суспільстві засоби інформації щодня більше впливають на професію вчителя. Використовуючи ЗМІ, вчитель не лише передає інформацію на уроці, а й формує вміння і навички медіакомпетентного та поінформованого школяра.

Засоби масової комунікації (книжки, періодична преса, радіо, телебачення, інтернет-медіа, кінематограф, а сьогодні – ще й мобільні телефони, айподи, MP3-плеєри, відео та комп'ютерні ігри, музичні записи, реклама, постери і флаєри) так глибоко сягнули у всі сфери людського життя, що сучасна шкільна історична освіта неможлива без розвитку в учнів навичок медіаграмотного використання цього ресурсу.

Водночас, швидке зростання обсягів медійної інформації потребує посилення методичних механізмів користування нею, доцільного її розповсюдження на уроці та використання під час практичних вправ. Зважаючи на те, що зміни в освітніх технологіях породжують зміни у формуванні базових вимог до навчальних компетентностей учнів, вчитель мусить мати у своєму педагогічному арсеналі чимало засобів, пов'язаних із медіа-освітою.

Робота з медіатекстами

Сучасний учень, вивчаючи історію, має вміти сприймати, створювати, аналізувати, оцінювати медіатексти різного характеру (**стаття, інтерв'ю, повідомлення, текст** будь-якого медійного виду і жанру, **кейс-сторі**), розуміти їхній соціокультурний, історичний і політичний контекст. А сучасний вчитель, завдяки мас-медіа, у процесі вивчення дисциплін суспільного циклу має змогу розвивати в учнів уміння використовувати, критично аналізувати, оцінювати та передавати повідомлення (меседжі) у різних формах.

Наприклад, *конструювати відповіді* на підставі аналітичних медіаданих; *виконувати найпростіші дослідницькі роботи*, використовуючи учнівські пристрої-гаджети (айподи, смартфони тощо); *вивчати історію через події* за допомогою медіа-інформації; *підбирати інформацію із медіа-ресурсів* (фото, малюнки, рекламу, плакати, радіо, кіно, телебачення, телесюжети, витяги із соціальних мереж, музику тощо) для створення проєктів; *виконувати практичні завдання* на медіаматеріалі тощо.

Щоб навчити цьому учня, вчитель має опанувати специфічні ІКТ-компетентності. Для роботи з медіатекстами вони такі: пошук інформації в джерелах різного типу; критичний аналіз джерела історичної інформації (авторство джерела, час, обставини і мета його створення); аналіз інформації, поданої в різних знакових системах (текст, карта, таблиця, схема, аудіовізуальний ряд); розрізнення в медіа-інформації фактів і думок, історичних маніпуляцій; дискусії з історичних проблем, що пов'язані з висвітленням в медіа; власна позиція з обговорюваних питань із використанням для аргументації історичних відомостей тощо.

Ці дії та навички завдяки практичним вправам і завданням дадуть змогу і учням, і вчителю критично оцінювати достовірність інформації. Під час роботи із медіатекстами (джерельна історична чи юридична база, візуальні матеріали, інформація аудіо-відео), треба дотримуватись процедур, що допомагають завдяки критичному аналізу оцінити, пересвідчитись та перевірити надійність висновків для подальшого оперування ними.

Застосування критичного мислення у процесі використання медіатекстів комплексу усвідомлених дій і навичок, за допомогою яких

ми оцінюємо інформацію (достовірна вона чи маніпулятивна), дає дитині змогу дивитися на світ самостійно і мати свою думку.

Цікавим методичним елементом є також використання сучасних новин – **новинна грамотність**.

Щодня сотні медіаповідомлень доносять медіа: Інтернет, телебачення, реклама, книжки, рекламні щити – канали та інструменти, що передають інформацію на масові аудиторії.

Школярі їхчують, бачать, використовують (зокрема, у контексті нинішньої інформаційно-пропагандистської війни проти України з боку Росії). Вчитель має разом із учнями розглядати різні види носіїв такої інформації. Варто її пояснювати, обговорювати, наголошувати на тому, що інформація може відповідати або не відповідати реаліям світу, в якому вони живуть. Учням потрібно розповідати про те, що різні люди по-різному реагують на новини, а це залежить від світогляду людини, її життєвого досвіду, потреб, знань, рівня інтелекту тощо. Це допоможе усвідомленому вибору конкретної інформації й надасть змогу школярам бути критичними споживачами.

Обираючи сучасну новинну інформацію для уроку, учні мають розуміти: як і чому така інформація поширюється, чи має певне повідомлення цілі (економічні, соціальні, політичні, історичні, естетичні), яка основна мета такого повідомлення (продати товар, переконати когось, інформувати або розважати).

Принципи, за якими вчитель має навчити учня відбирати і використовувати новини на уроці історії:

1. Новини мають бути викладені стисло, чітко, без коментарів і відповідати на п'ять основних питань: Хто? Що? Коли? Де? Як?

2. З'ясувати – це факт чи думка.

Факт (від лат. factum — зроблене) означає дійсність, подію, те, що реально відбулося. Фактами можуть бути числа, дати, імена, події – все, що можна помацати, виміряти, перерахувати, підтвердити. Факти надають різні джерела: науково-дослідні та соціологічні інститути, органи влади, установи статистики, архіви, свідки тощо. Саме на фактах ґрунтується переконаність у правдивості історії.

Думка (судження) виникла внаслідок роздумів. Це продукт мислення, ставлення до чогось. Це оцінна інформація, яку дуже важко або неможливо перевірити. Думка в тексті часто присутня як коментар, інтерпретація, версія.

Щоб відрізнити думку від факту, варто пам'ятати, що:

- думка завжди суб'єктивна, а факт існує незалежно від нашого бажання або ставлення до нього;

- факт завжди реальний. Думка, щоб стати істиною, має ґрунтуватися на фактах;

- думка завжди має авторство (автор, висловлюючи свою думку, має ідентифікувати себе, а переповідаючи чужу думку, зазначає її авторство);

- судження супроводжуються словами: «думаю, що...»; «здається...»; «стверджую, що...»; «упевнений, що...»; «зважаю, що...»; «гадаю, що...» тощо;

- думка може «ховатися» за фразами: «це означає...»; «про що свідчить...» або взагалі ніяк «не виявляти себе», зливаючись із фактом.

Отже, одне з важливих правил висвітлення новинних подій – це відокремлення новини від думки.

3. Довіра до медіаджерел. Учнів потрібно навчити знайти першоджерело. Це:

- брифінги, прес-конференції, заяви, інтерв'ю, наукові статті, дослідження тощо;

• Українська мова і література

Апробаційні результати оцінювання підручників

Кропітка самоосвітня робота українських філологів середніх загальноосвітніх навчальних закладів області передусь початковий кожного навчального року.

Як підготувати грамотну шкільну молодь з високим рівнем комунікативної компетентності, як забезпечити етичне й естетичне виховання учнів, прилучити їх до надбань вітчизняного письменства, розвинути стійку мотивацію до читання й звернення до художньої літератури? Відповіді на ці проблеми вчителі української мови і літератури шукають у рекомендаціях Міністерства освіти і науки України. У них – розлогі навчально-методичні поради щодо виконання державних документів і пояснення пріоритетних напрямків програм і підручників української мови і літератури нового покоління.

Програми з української мови і літератури періодично оновлюються, відповідно змінюються й удосконалюються підручники. Вони для вчителів – своєрідні путівники на шляху опанування методикою навчання української мови, вивчення української літератури, що спонукають опанувати певними синергетичними діями (вміннями) щодо виконання системи різних за змістом, різнорівневих за складністю вправ і завдань мовних, мовленнєвих і літературних компетентностей учнів.

На виконання Указу Президента України від 30 вересня 2010 року № 926 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 781 «Деякі питання забезпечення підручниками та навчальними посібниками студентів вищих навчальних закладів, учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та вихованців дошкільних навчальних закладів» Міністерство освіти і науки

України відповідно до Положення про апробацію та моніторингові дослідження здійснює апробацію новостворених підручників.

У поточному навчальному році кафедра гуманітарних дисциплін ДОІППО спільно з досвідченими учителями СЗШ №№ 14, 45, 121, 135 Дніпропетровська й учителями десяти загальноосвітніх навчальних закладів Юр'ївського району завершила апробацію підручника **О.М. Авраменка «Українська література», 6 клас.**

На базі загальноосвітніх шкіл Нікопольського району, Софіївської СЗШ № 1, Вишневої та Миколаївської СЗШ Софіївського району, Жовтневого ліцею та СЗШ № 85 Кривого Рогу апробовано підручник **Л.Т. Коваленко «Українська література», 6 клас.**

У павлоградських СЗШ №№ 8, 11, криворізьких СЗШ №№ 22, 108 успішно провели апробацію підручника **О.В. Заболотного, В.В. Заболотного «Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою», 6 клас.**

На базі СЗШ №№ 59, 77 Дніпропетровська, Жовтоводської СЗШ № 12 з профільними класами й Першотравневської СЗШ № 1 узагальнили результати оцінювання підручника **А.А. Ворон, В.А. Солопенко «Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою», 6 клас.**

Що привернуло особливу увагу вчителів у змісті нових підручників української мови і літератури, в оцінюванні яких питань були одноставні всі, хто апробував підручник?

Перш за все, зазначили, що тексти й завдання підручників відповідають

Зустріч на кафедрі гуманітарних дисциплін з автором підручника української літератури Л. Т. Коваленко (стоїть перша праворуч)

Державному стандарту базової і повної загальної середньої освіти, чинним державним програмам української мови і літератури.

Автори цих підручників урахували вікові особливості шестикласників. Тексти, завдання і вправи спонукають учнів до творчості, висловлювання своєї думки, висновків й активної роботи з навчальним матеріалом.

Підручники української мови укладені авторами з урахуванням засобів виразності й образності мови. Різноманітні й оригінальні завдання викликають інтерес до вивчення української мови, правильно мотивують навчальну діяльність. Завдання підвищеної складності обов'язково позначаються, що полегшує роботу вчителя й зацікавлює учнів.

Диференціації навчання допомагають завдання за варіантами та варіанти рубрики «Попрацюйте в парах». Зазначено, що рубрики «Моя сторінка», «Культура мовлення» – це джерело

збільшення пізнавальної активності, вироблення мовознавчої компетенції. Пізнавальної активності учнів сприяють завдання з позначкою «Життєва ситуація», «Поспілкуйтеся», «Для вас, допитливі». Вони привчають шестикласників досліджувати мовні явища.

Мовні завдання на основі художніх текстів дають змогу учням повторити раніше вивчений матеріал і вдосконалити уміння у різних видах мовленнєвої діяльності.

Автор підручника української літератури О.М. Авраменко завдання рубрики «Попрацюйте в парах» поділяє із виробленням умінь правильно використовувати мережу Internet.

Вчителі високо оцінили навчальні тексти з літератури: тексти повно розкривають об'єкти вивчення літературного процесу (біографії письменників, історії написання творів, значення для вітчизняної та світової літератури).

Підручники української літератури формують в учнів уміння практично використовувати набуті знання. За допомогою художніх текстів шестикласники набувають життєвого досвіду у взаєминах, виробляють уміння оцінювати свої вчинки, набувають соціальних компетенцій. Цьому сприяють, зокрема, рубрики, де пропонуються завдання з життєвого досвіду дітей. Наприклад: Розкажи про улюблене свято. Як його святкують твої рідні? Поділися досвідом із однокласниками.

Путівником для учнів є рубрики, які, наприклад, автор Л.Т. Коваленко використав у підручнику для учнів 5 класу: «Поміркуй над прочитаним», «Збагачай своє мовлення», «Будь уважним

до слова», «Література в колі мистецтв», «Твої літературні проекти» тощо.

Високо оцінено кваліфіковане тлумачення у підручниках теоретико-літературних понять.

Учителі звернули увагу й на ілюстративний матеріал, що має певну методичну цінність. Він викликає інтерес до роботи з книжкою, збуджує емоційну сферу, вчить виділяти основне у темі. Частіше ж автори підручників використовують ілюстративний матеріал як наочність до текстів. Наприклад, у підручнику «Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою» (автори А.А. Ворон, В.А. Солопенко) ілюстративний матеріал дає уявлення, скажімо, про місто й не відповідає тексту, над яким потрібно працювати учням. Водночас, ілюстрації для виконання творчих завдань підібрані досить вдало.

Загальні побажання авторам апробованих підручників: доповнити навчальні книжки орфографічними й тлумачними словничками, уточнити рубрики на зразок «Збагачай своє мовлення», розробити рекомендації з правил виразного читання.

Дворічна відповідальна робота з апробації підручників української мови і літератури для учнів 6 класів завершена успішно. Кожен учитель, який залучався до апробації, збагатився науково-методичним досвідом роботи з навчальною літературою.

Виступи вчителів у педагогічних колективах шкіл Дніпропетровщини, на обласних семінарах, конференціях на базі ДОІППО утврдили позитивні погляди на підручники нового покоління, сприятимуть удосконаленню методики навчання української мови, вивчення української літератури.

Лідія ПІСКОРСЬКА, методист НМЛ гуманітарних дисциплін

Головною метою викладання іноземних мов у школі стає розвиток в учнів здатності та готовності до міжкультурного спілкування.

Вивчення французької мови в навчальних закладах Дніпропетровщини посідає позицію третьої іноземної мови. Французька – єдина державна мова Франції, Монако та Гаїті. Вона також поширена у Бельгії, Швейцарії, Канаді (провінція Квебек), Люксембурзі, Андоррі та багатьох державах Африки.

Знання французької мови відкриває двері підприємств як у Франції, так і за її межами в усіх франкомовних країнах. Французька – це мова культури, інтернаціональна мова кулінарії, моди, театру, образотворчого мистецтва, танцю й архітектури. Знати французьку – це мати доступ до оригінальних текстів великої літератури, до славетного кінематографа та популярної пісні. Французька – це мова подорожжя. Зі знанням французької мови з'явиться можливість краще зрозуміти французьку культуру, менталітет. Це мова вищої освіти. Завдяки французькій мові можна вступити до престижних університетів та вищих навчальних закладів Франції. Студенти, які знають французьку мову, можуть сподіватися отримати стипендію французького уряду при навчанні на третьому ступені вищої освіти за всіма дисциплінами та мати диплом міжнародного зразка.

Це одна із мов міжнародного спілкування. Французька – робоча й офіційна мова ООН, ЄС, ЮНЕСКО, НАТО, Міжнародного Червоного Хреста та численних міжнародних правових організацій. Саме французькою мовою розмовляють у всіх трьох містах, де розташовані керівні органи

Вивчаємо французьку!

Україна потребує висококваліфікованих багатопрофільних фахівців зі знанням двох, трьох або чотирьох сучасних іноземних мов, готових до участі у міжнародному співробітництві та формуванні нового ставлення до України у Європі та світі.

Мовна політика Ради Європи спрямована на збереження і розвиток європейської культурної та мовної спадщини, стимулювання європейців до вивчення мов, розширення ділових контактів різного рівня, що сприятиме утвердженню таких принципів мирного співіснування, як взаєморозуміння, терпимість, пошана.

Європейського Союзу, – у Страсбурзі, Брюсселі та Люксембурзі.

Французька – третя мова в Інтернеті (після англійської та німецької). Розуміти французьку – це знати інший погляд на те, що відбувається, спілкуючись із франкофонами, читаючи, слухаючи, дивлячись мас-медіа французькою мовою. Знаючи французьку мову, легко вивчити інші мови, зокрема ті, що належать до романської групи (іспанську, італійську, румунську, молдавську), а також англійську, оскільки 50 % сучасного англійського словника складають французькі за походженням слова. Вивчати мову приємно, оскільки це красива, багата і мелодійна мова, вона структурує думку й розвиває критичне мислення та логіку.

Посольство Франції в Україні активно співпрацює у різноманітних сферах. **Відділ культури та співробітництва Посольства Франції в Україні здійснює свою діяльність за такими напрямками:** співпраця у галузі культури та мистецтва; співпраця у мовній та освітній галузі; співпраця у галузі вищої освіти та науки; співпраця у галузі аудіовізуальних засобів; технічна співпраця.

Завдання цього відділу: сприяння поширенню французької мови та культури, розвиток обміну між представниками інтелектуальних та мистецьких кіл двох країн, розвиток

співпраці у галузі вищої освіти та науки, популяризація аудіо- та відеопродукції французького виробництва. Технічна співпраця спрямована на підтримку розвитку демократії та ринкової економіки, на зближення з Європейським Союзом.

У мовній та освітній галузях основним завданням є підтримка розвитку та оновлення методів викладання французької мови в рамках реформи системи освіти та науки в Україні. Основними заходами є: програма підвищення кваліфікації викладачів французької мови; стажування викладачів та методистів у Франції; забезпечення необхідною навчальною літературою та дидактичними матеріалами Французького культурного центру в Києві та регіональних центрів у багатьох обласних містах; складання іспитів за програмою DELF та DALF; розвиток дистанційного викладання французької мови.

У галузі культури та мистецтва головною метою є сприяння розвитку взаємин між митцями двох країн, активізація обміну між діячами культури та мистецтв, встановлення стабільних професійних контактів.

В контексті політики підтримки французької мови, яку проводять представники франкофонії в Дніпропетровську, Посольство Франції в Україні, Дніпропетровський «Альянс

Франсез» разом з ДОІППО організують обласні семінари, семінари-практикуми для вчителів на різні теми: «Сучасні технології навчання французької мови як іноземної», «Використання інтерактивної дошки на уроках французької мови як засіб формування соціокультурної компетентності», «Методика використання франкомовного відеокліпу на уроках французької мови» тощо.

Є добра традиція проводити спільні заходи для вчителів французької мови разом із кафедрою романської філології ДНУ ім. О. Гончара. Це й участь у студентських методичних конференціях, в ательє (майстернях, студіях) за участю викладачів і студентів. Вчителі демонструють фрагменти уроків французької мови з використанням різних технологій.

Вчителі також брали участь у методичному семінарі на тему «Діяльнісна перспектива як нова дидактична модель навчання іноземної мови», що відбувався в рамках XIV Міжнародної конференції «Франція та Україна, науково-практичний досвід у контексті діалогу національних культур». Ж-Г. Мейер, професор філологічного факультету Інституту лінгвістики та французької мови м. Страсбург, розглянув актуальні питання: планування роботи та оцінювання навчання французької мови: від дидактики до педагогіки.

Протягом багатьох років директори «Альянс Франсез» допомагають вчителям французької мови проводити конкурси, екскурсії. Незабутніми стали семінари, які організовували директори: Брюно Соваже, Олів'є Ортез, Фабріс Дезде, Алексія Кіс-Марк. Представники «Альянс Франсез» часто гостювали у школах Дніпропетровщини, а наші вчителі із задоволенням відвідували семінари-практикуми з французької мови. Кращі школи отримують словники, методичну та художню літературу.

Зараз не лиш престижно, але й необхідно вивчати іноземні мови. Сьогодні в Україні приблизно 31 % школярів вже вивчають дві іноземні мови, а в країнах Європи таких дітей приблизно 85 %. Кількість охочих опанувати іноземну мову постійно зростає. Дуже важливо, щоб учні розуміли, що французька – засіб спілкування, а не лише предмет у школі.

Отже, вивчайте французьку! Цю прекрасну, мелодійну мову! Відкривайте для себе не лише мову, але й літературу, культуру, мистецтво!

Марія АЛУЄВА, методист навчально-методичної лабораторії гуманітарних дисциплін

• Рік англійської мови

Президент України Петро Порошенко своїм Указом від 16 листопада 2015 року № 641/2015. урочисто оголосив 2016 рік Роком англійської мови в Україні.

Глава держави ухвалив таке рішення, враховуючи роль англійської мови як мови міжнародного спілкування, щоб сприяти її вивченню для розширення доступу громадян до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, забезпечення інтеграції України до європейського політичного, економічного і науково-освітнього простору, на підтримку громадської ініціативи Go Global, що визначає вивчення англійської мови одним із пріоритетів стратегії розвитку.

Протягом року має бути забезпечено проведення фахових конкурсів, олімпіад та інших змагань з англійської мови, розвиток взаємного обміну учнями та студентами між навчальними закладами України та держав, де англійська є основною мовою спілкування, активізована участь загальноосвітніх навчальних закладів України в навчальній програмі Європейського Союзу «E-Twinning Plus» тощо.

Йдеться й про розширення мережі літніх мовних таборів для вивчення іноземних мов в Україні, розвиток міжнародного співробітництва, залучення до викладання англійської мови іноземних фахівців – носіїв мови, зокрема волонтерів,

спрощення в'їзду та перебування в Україні таких фахівців.

На виконання Указу Президента мови як мови міжнародного спілкування, щоб сприяти її вивченню для розширення доступу громадян до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, забезпечення інтеграції України до європейського політичного, економічного і науково-освітнього простору, на підтримку громадської ініціативи Go Global, що визначає вивчення англійської мови одним із пріоритетів стратегії розвитку.

Із 2013 року в Україні діє навчальна Програма Європейського Союзу «E-Twinning +». Серед перших в ній взяла участь 10 загальноосвітніх навчальних закладів Дніпропетровщини: ЛІТ при ДНУ ім. О. Гончара, СЗШ №№ 9 та 126 Дніпропетровська, гуманітарно-технічний ліцей № 129, СЗШ №№ 71, 103, 114 Кривого Рогу, гімназія № 39 Дніпропетровська, гімназія № 15 Нікополя.

24-25 вересня 2015 року на базі ДОІППО відбулася Міжнародна конференція Програми «E-Twinning +». До неї долучилися ще 17 провідних вчителів шкіл Дніпропетровська, Марганця та районів області.

Особливості та мета Програми «E-Twinning +»:

1. Це потужний стимул для вивчення іноземних мов і покращення використання інноваційних технологій.
2. Учні тренують навички формування команди та отримують досвід створення спільних проектів.
3. Це чудова можливість втілити креативний підхід у навчанні та нагадати вчителям і учням про те, що навчатися і навчати – не лише потрібно, але й цікаво.
4. Учителі різних країн діляться своїм досвідом. Школярі отримують знання на основі сучасних підходів у навчанні.

В нашій області діє своя модель літнього мовного табору. Я, методист інституту, запропонувала цю ідею, а небаїду, конкурентоспроможні фахівці, зокрема директор гімназії № 12 Дніпропетровська Р.М. Руда, її підтримали. Вчителі англійської мови О.І. Ложнікова та О.В. Корсун підготували програму цього табору та розробили методичний посібник з відеопосиланнями. Табір працював у липні 2015 року на базі початкової школи цієї гімназії.

Національна кампанія «Україна Speaking» об'єднує людей поза політикою і поза бізнесом, які розуміють необхідність вивчення іноземних мов.

«Україна Speaking» – це національна програма, що координується командою GoGlobal та підтримується низкою партнерів, серед яких Президент України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство закордонних справ, Британська Рада в Україні та інші. Особливу підтримку в реалізації інформаційної кампанії надало Посольство США в Україні.

Основна мета Програми – зробити англійську мову «нормою життя». В майбутньому кожен українець матиме дві робочі мови – українську та англійську. Звісно, необхідні заходи, що заохотять українців вивчати англійську мову. За 3-5 років кожен підліток, кожен українець розмовлятиме англійською. Але таку ініціативу неможливо втілити самотужки. Необхідні спільні дії влади, громадськості, педагогів.

Дніпропетровщина увійшла до першого етапу Програми разом із такими областями, як Львівська, Волинська, Чернівецька, Черкаська, Вінницька, Херсонська. Втілення Програми розпочинається там, де є підґрунтя, де є тренери – вчителі, які спроможні цю Програму розвивати завдяки викладанню методики англійською. Британська Рада допомогла

творчій групі вчителів розвинути себе професійно, стати компетентними у своїй справі. Вони пройшли літні та зимові школи Британської Ради з фахової підготовки.

Стартував проєкт «Вчителі англійської мови – агенти змін», який спільними зусиллями розробили Британська Рада та громадська ініціатива Go Global у рамках національної кампанії «Україна Speaking». Вчителі, які долучилися до цієї Програми, поперше, дуже вмотивовані, по-друге, готові поділитися досвідом, по-третє, це люди, освіта яких не завершилася в момент отримання диплому про закінчення ВНЗ. Після практичних занять освітяни будуть імплементувати отримані знання у своїй роботі зі своїми колегами та учнями.

Зараз педагоги працюють над тим, як краще підготувати старшокласників до складання ЗНО, а також ДПА, яке в цьому році буде відбуватися з іноземної мови у форматі ЗНО.

У 2017 році ЗНО з іноземної мови стане обов'язковим для випускників середньої школи. До складання тестових завдань залучено команду спеціалістів Cambridge University Assessment, у складі якої професійні тестолози.

Необхідно також змінювати підходи до навчання. В основі має бути *learner-centered approach* – методичний підхід, спрямований на дитину, її потреби, інтереси. До речі, цю методику можна застосовувати вже з початкових класів, залучаючи учнів до створення найпростіших проєктів.

Сьогодні в наших школах навчаються учні, яким потрібні вчителі нової формації. У дітей є вільний доступ до будь-якої інформації, і часом вони знаходять її швидше, ніж дорослі. Наше завдання – навчити дітей відбирати потрібну інформацію, критично її переосмислювати і правиль-

но використовувати. Потрібен новий рівень роботи вчителя, якого необхідно навчати навичкам комунікації, умінням працювати в команді, мислити критично та креативно, створювати спільні проєкти та працювати з інтернет-ресурсами. Якщо навчений вчитель передасть ці навички своїм вихованцям, ми матимемо результат. І це не лише оцінка за ДПА чи ЗНО, це – життєві навички людини XXI століття.

Як вивчати англійську мову далі, щоб були очевидними результати? Перш за все, необхідно визначити для себе мету і поступово йти до неї. Раджу відповісти собі на питання «Що мені подобається?». Якщо вам подобається дивитися фільми – будь ласка. У вільному доступі є величезна кількість англійськомовних художніх, мультиплікаційних, документальних фільмів. Полубляєте музику – слухайте пісні, дивіться тексти, знаходьте знайомі слова. Ми всі навчалися в школі і маємо базові знання. Якщо ви захоплюєтеся рукоділлям чи кулінарією – до ваших послуг в Інтернеті купа англійськомовних сайтів, де ви навчитеся готувати і виготовляти власні «шедеври», паралельно вивчаючи іноземну мову.

І навіть якщо вам колись не пощастило зустріти найкращого вчителя, зараз необхідно полюбити мову, заохотити нею розмовляти, а далі вже знайдуться ті шляхи, що приведуть до мети.

Я дуже вдячна моїм колегам – вчителям, які своєю наполегливою працею допомагають нашому інституту: це О.І. Ложнікова, Т.А. Грабко, Є.М. Гора, А.М. Литвиненко, О.А. Сокович. Завдяки їм та іншим небаїдушим ми робимо спільну працю на користь нашої України.

Алла ВАСИЛЬЧЕНКО, методист НМЛ гуманітарних дисциплін

Метод проєктів у викладанні іноземної мови

Метою навчання іноземної мови є іншомовна діяльність як засіб міжкультурної взаємодії. Метод проєктів допомагає творчо застосувати мовний матеріал, перетворити уроки іноземної мови в дискусію, дослідження.

Метод проєктів виник ще на початку XX століття, коли зусилля педагогів, філологів були спрямовані на те, щоб знайти шляхи розвитку активного самостійного мислення дитини, щоб навчити її не механічно запам'ятовувати і відтворювати знання, які дає їм школа, але й уміти застосовувати їх на практиці. Саме тому американські педагоги Дж. Дьюї, В. Кілпатрик та інші звернулися до теми активної пізнавальної та творчої спільної діяльності дітей при вирішенні однієї загальної проблеми.

На початку свого існування метод проєктів називався проблемним. Проблема, зазвичай, була прагматичною, її вирішення допомагало побачити результати. Р. Штайнер, відомий австрійський педагог, також вважав необхідним навчати дітей застосовувати отримані знання для вирішення практичних завдань. Німецький педагог А. Флітнер характеризує проєктну діяльність як навчальний процес, де якого залучені розум, серце і руки («Lernen mit Kopf, Herz und Hand»), тобто осмислення самостійно добутої інформації здійснюється через особисте ставлення до неї та оцінку результатів у остаточному продукті.

Вперше у вітчизняній педагогіці актуальність цього питання вивчав А.С. Макаренко, який дійшов висновку про проєктування особистості як суб'єкта педагогічної праці.

Метод проєктів широко застосовується у багатьох країнах світу саме тому, що він допомагає органічно інтегрувати знання учнів з різних галузей при вирішенні однієї проблеми, застосувати отримані знання, генеруючи при цьому нові ідеї.

Педагогічні технології не передбачають жорсткої алгоритмізації дій, не виключають творчого підходу, розвитку і вдосконалення прикладних технологій, за умови відповідності логіці та принципам, що закладені у тому чи іншому методі. Метод проєктів передбачає використання широкого спектру проблемних, дослідницьких, пошукових методів, орієнтованих на практичний результат, важливий для учня, з одного боку, а з іншого, – розробку проблеми цілісно, з урахуванням різних чинників і умов її вирішення та втілення результатів.

С.С. Полат у статті «Метод проєктів на уроках іноземної мови» визначає такі **вимоги до використання методу проєктів:**

- 1) наявність важливої у дослідницькому, творчому плані проблеми, що потребує інтегрованого знання, дослідницького пошуку для її вирішення;
- 2) практична, теоретична важливість передбачуваних результатів;

3) самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів на уроці чи в позаурочний час;

4) структурування змістовної частини проєкту (із зазначенням поетапних результатів і розподілом ролей);

5) використання дослідницьких методів: визначення проблеми, завдань дослідження; висування гіпотези їх вирішення; обговорення методів дослідження; оформлення підсумкових результатів.

Типи проєктів (відповідно до методу, що переважає у проєкті):

1. **Дослідницькі.** Потребують добре продуманої структури, визначення цілей, обґрунтування актуальності предмета дослідження для всіх учасників, визначення джерел інформації, продуманих методів, результатів. Вони підпорядковані логіці невеликого дослідження і мають структуру, наближену до справжнього наукового дослідження.

2. **Творчі.** Передбачають відповідне оформлення результату. Зазвичай не мають детально опрацьованої структури спільної діяльності учасників. Вона лише намічається і розвивається далі відповідно до логіки спільної діяльності та інтересів учасників проєкту. В такому разі варто домовитися про плановані результати та визначитися із формою їх подання.

3. **Рольові.** Структура також лише окреслюється і залишається відкритою до закінчення роботи. Учасники беруть на себе певні ролі, обу-

мовлені характером і змістом проєкту, особливістю проблеми, що вирішується. Рівень творчості тут дуже високий, але домінує рольова гра.

4. **Інформаційні.** Спрямовані на збір інформації про якийсь об'єкт, явище; ознайомлення учасників проєкту з цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів, призначених для широкої аудиторії. Такі проєкти, як і дослідницькі, потребують добре продуманої структури, можливості систематичного коригування у процесі роботи над ними.

5. **Практично зорієнтовані.** Ці проєкти відрізняє позначений від самого початку результат діяльності, що орієнтований на соціальні інтереси самих учасників проєкту. Потребують добре продуманої структури всієї діяльності учасників з визначенням функцій кожного з них, результатів спільної діяльності та участі кожного в оформленні підсумкового продукту.

6. **Монопроєкти.** Зазвичай, втілюються в рамках одного навчального предмета. При цьому обираються найскладніші розділи або теми програми, наприклад, в курсі іноземної мови це теми, пов'язані з країнознавчою, соціальною, історичною тематикою тощо. Робота над монопроєктами передбачає застосування знань з інших сфер вирішення тієї чи іншої проблеми. Але сама проблема перебуває в руслі власного філологічного, лінгвістичного, культурологічного знання. Такий проєкт потребує ретельної структуризації уроків

з чітким визначенням не лише цілей і завдань проєкту, але й тих знань, умінь, які учні мають набути в підсумку. Заздалегідь визначається логіка роботи на кожному уроці за групами, форма презентації, яку вибирають учасники проєкту самостійно. Робота над такими проєктами може тривати як індивідуальна або групова в позаурочний час.

7. **Міжпредметні.** Зазвичай, їх виконують в позаурочний час. Це можуть бути невеликі проєкти, що інтегрують знання двох-трьох навчальних предметів. Такі проєкти потребують кваліфікованої координації з боку фахівців, злагоженої роботи творчих груп, мають визначені дослідницькі завдання, опрацьовані форми проміжних і підсумкових презентацій.

У реальній практиці частіше використовують **змішані типи проєктів**, де є ознаки дослідних і творчих проєктів.

Формування комунікативної компетенції поза мовним оточенням передбачає не лише насичення уроку умовно-комунікативними або комунікативними вправами. Важливо дати учням можливість мислити, вирішувати певні проблеми, що породжують думку, міркувати над можливими шляхами вирішення цих проблем, так, щоб діти акцентували увагу на змісті свого висловлювання, щоб у центрі уваги була думка, а мова виконувала свою пряму функцію – формування і формулювання думок.

Щоб учні сприймали мову як засіб міжкультурної взаємодії, необхідно не лише ознайомити їх з країнознавчою тематикою, але й знайти способи залучення до активного діалогу культур, щоб вони на практиці могли пізнавати особливості функціонування мови в новій для них культурі.

Основна ідея використання методу проєктів у навчанні іноземним мовам – в тому, щоб перенести акцент з різних прав на активну розмову та мовленнєву діяльність учнів, що потребує для свого оформлення опанування певними мовними засобами. Метод проєктів може допомогти вирішити цю дидактичну задачу і перетворити уроки іноземної мови в дискусійний, дослідницький клуб, де вирішуються справді цікаві, важливі та доступні учням проблеми, з урахуванням особливостей культури іноземних країн, на основі міжкультурної взаємодії.

Валерія АСАЄВА, доцент кафедри гуманітарної освіти, кандидат філософських наук

День філолога

Святкується в Україні
25 травня

Цілком логічно, що це відбувається – після 24 травня: Дня Слов'янської писемності та культури та Дня пам'яті слов'янських великих просвітителів Кирила і Мефодія – святих рівноапостольних братів, проповідників християнства, перших перекладачів богослужбових книг з грецької на слов'янську мову. Саме вони створили першу слов'янську азбуку, яку ми використовуємо дотепер. Азбука отримала назву кирилиця – від імені молодшого з братів.

День філолога став професійним для любителів та знавців слова. «Любов до слова» – саме так перекладається з давньогрецької мови *філологія*, одна з найцікавіших наук, яка об'єднала шанувальників духовної культури і літературної творчості в усьому світі.

Філологія – сукупність (єдність) гуманітарних наук: мовознавства, літературознавства, фольклористики, текстології, джерелознавства, риторики, палеографії тощо, які вивчають духовну культуру певного народу чи цивілізації, виражену як в літературній творчості, так і в мовній культурі через мовний і стилістичний аналіз літературних та інших пам'яток. Головним предметом її досліджень є текст, а метою – його коментар та інтерпретація.

Ця велика область знань, дозволяє професійно проводити аналіз письмових текстів, спираючись на основу їх змістовної частини, стилістичної і мовної конструкції, встановлюючи з високою точністю унікальну історію і сутність особливої духовної культури даного суспільства.

Філологи – це лінгвісти і літературознавці, вчителі та викладачі літератури і мови, бібліотекарі, перекладачі і всі, хто має філологічну освіту.

Саме з мови, з її милозвучності та багатства починається кожна наука. Її знання необхідні в усіх без винятку галузях роботи. Тому велику увагу вивченню мови приділяють у всіх навчальних закладах.

Вважається, що філологія виникла в Стародавній Індії та Греції. В XVII-XVIII столітті склалася як наука, що вивчає древню культуру (мову, літературу, історію, філософію, мистецтво в їхньому взаємозв'язку).

З диференціацією окремих наук зміст поняття філології змінювався: філологію стали розуміти як сукупність наук, які вивчають культуру народу, виражену в мові та літературній творчості.

Щиро вітаємо всіх філологів зі святом та зичимо їм професійного росту, успіхів та натхнення!

МАЙСТЕРФЕСТ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ російської мови та зарубіжної літератури

Проблеми підвищення професіоналізму завжди стояли перед вчительською аудиторією. У міжкурсовий період лише семінари давали змогу отримати наочну інформацію, обмінятися досвідом, оцінити особисту компетенцію відповідно до якогось професійного питання. Майстер-класи, які презентували керівники обласних творчих майстерень у рамках проекту Майстерфест, продемонстрували розвиток багатьох тем шкільної філології, досягнення кращих вчителів нашої області, розвиток осередків творчості.

Вчителі-філологи, які бачать результативність своєї роботи в обласних майстернях, намагаються працювати у цих об'єднаннях для особистої реалізації, обміну досвідом, покращення своєї майстерності.

Презентаційна програма 30 березня почалася з відкриття нової, тринадцятої, обласної творчої майстерні. Відомий філолог, учитель Жовтводської гуманітарної гімназії імені Лесі Українки Алла Сергіївна Вінніченко, яка має великий досвід підготовки учнів та участі в олімпіадах, турнірах з російської мови, літератури, зарубіжної літератури, започаткувала роботу майстерні за темою: «Створення банку даних для підготовки і проведення олімпіад як шлях підвищення рівня компетенції сучасного учня».

Алла Сергіївна отримала свідоцтво на відкриття майстерні, продемонструвала засоби збору, підготовки матеріалів та запросила до участі всіх філологів, які мають відповідні розробки або шукають для своєї роботи щось новеньке.

Другим виступом цього дня було представлення майстерні вчителя НВК № 131 Дніпропетровська Юлії Сігзмундівни Токарської – учениці Ганни Борисівни Буянової, кандидата педагогічних наук.

Юлія Сігзмундівна тепло згадала видатного педагога, ідеями якого користуються досі, ще раз продемонструвала особливості роботи за технологіями своєї наставниці та нові підходи до викладання мови.

Багато філологів мали змогу подивитись на особливості педагогічної діяльності переможця Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року» у номінації «Російська мова» Наталії В'ячеславівни Пастушенко (НВО № 28 Дніпропетровська). Наталія В'ячеславівна для великої аудиторії проводила практичний майстер-клас за темою: «Деякі прийоми комплексного аналізу художнього тексту».

В інтерактивному спілкуванні майстер перенесла аналітичну роботу з текстом на вчителів, які відчули глибину занурення в аналітику та засоби такої роботи.

Два дні, 30 і 31 березня, виступала відомий філолог-методист Олена Володимирівна Гусєва, керівник двох обласних творчих філологічних майстерень. Одна майстерня працює з 2009 року. Майстер-клас мав тему: «Робота з обдарованим учнем. Методичні аспекти». Друга майстерня «Особливості роботи за технологією «перевернуте навчання» викликала особливе зацікавлення.

Понад 70 педагогів області відвідали майстер-класи за ці дні. Чимало з тих, хто не зміг приїхати через брак місць, просилися на майстер-клас Галини Олександрівни Пуліної за темою: «Педагогічні хитрощі як засіб залучення учнів до читання».

З цікавим майстер-класом на тему «Постмодернізм у сучасній школі, чи як виграти боротьбу за свого учня» виступила вчитель СЗШ № 8 м. Покров (Орджонікідзе) Світлана Ернстівна Льчук. В інтерактивній формі вона показала приклади, як зацікавити школяра вивченням російської мови, що актуально для деяких шкіл області.

Останнім виступом цього дня був майстер-клас Наталії Федорівни Коробової, вчительки російської мови ліцею інформаційних технологій Дніпропетровська. Наталія Федорівна є автором свого засобу викладання російської та української мов. Її підручники, посібники, зошити – приклад великої вчительської праці – мають дозвіл Міністерства освіти і науки України на використання в школах. Авторка продемонструвала свою систему роботи з підручниками, що справді дає результати, особливо для учнів навчальних закладів, відповідних ЛІТУ, та при індивідуальному і самостійному навчанні.

31 березня Тамара Олексіївна Пінчук, вчитель СЗШ № 26 Дніпропетровська представила майстер-клас «Формування культурознавчої компетенції при навчанні рідної мови».

Одним із найперспективніших напрямків розвитку педагогіки є інтеграційний процес викладання наук. «Урок одного слова», інтегровані уроки з використанням різних дисциплін – сьогодні європейської школи. Саме такі уроки та заходи продемонструвала Тамара Олексіївна.

Наймасовішою та найпродуктивнішою майстернею стала спільна робота двох керівників районних методичних об'єднань – Широкивського та Петропавлівського – Тетяни Валеріївни Твердохлебової-Мізяк та Лїлії Вікторівни Земляної, які займаються позакласною роботою з предметів філологічного циклу. Цього разу

Марина ЧУБАРОВА, методист науково-методичної лабораторії гуманітарних дисциплін

Перший Майстерфест для вчителів російської мови, літератури, зарубіжної літератури, проведений 30-31 березня у ДОІППО, мав резонанс серед філологів області.

зможли залучити до співпраці всю аудиторію.

Вперше свою майстерню показала вчитель Васильківського НВК № 1 Тетяна Василівна Доценко.

Вона демонструє свій досвід і пропонує співпрацю за темою: «Конструювання інтерактивних тренажерів як один із шляхів урізноманітнення прийомів перевірки знань учнів».

У великій аудиторії знайшлися одностайні, які працюють у цьому напрямку, і разом спланували подальшу співпрацю.

Останніми у програмі Майстерфест були дві обласні творчі філологічні майстерні технологічної та комп'ютерної спрямованості, якими керують педагоги Кривого Рогу. Ірина Анатоліївна Доброгорська, вчитель СЗШ № 26, представила чудову роботу «Візуальний дизайн мультимедійного уроку (за творчістю японського новеліста Рюноске Акутаґави)».

Спонукала замислитись присутніх авторка останньої цього дня майстерні Ілона Юрївна Дерусова (СЗШ № 114 Кривого Рогу). Її

тема «Використання «смарних технологій» для створення дидактичних матеріалів під час підготовки і проведення уроків російської мови і зарубіжної літератури» допомогла усвідомити необхідність знати та використовувати ІКТ, хоч як би до них не ставилися деякі вчителі.

Майстерфест-2016 успішно завершив свою роботу. До зустрічі, Майстерфест-2017.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ШКОЛІ

Сучасна школа змінюється. Інформаційні технології розвиваються і поширюються у суспільстві, що впливає на розвиток особистості сучасної дитини. Тому щодалі більшого значення набуває концепція застосування нових технічних засобів, потреба осмислення змін, що відбуваються в педагогічних технологіях, та загальних схем застосування інформаційних технологій у навчальному процесі.

Комп'ютерні технології є одним із нових видів педагогічних технологій. Комп'ютерні засоби навчання називають інтерактивними, адже вони здатні «відгукуватися» на дії учня та вчителя, «вступати» у діалог із ними.

Сучасний етап розвитку педагогічних технологій обумовлений багатьма причинами, серед яких:

- швидке зростання обсягу знань, потрібних сучасній людині;
- активне впровадження професійних інформаційних систем, що зумовлює фундаментальні зміни в педагогічних технологіях;
- широке застосування інформаційних технологій, орієнтованих не лише на аудиторну, але й на самостійну роботу учня (студента);
- впровадження дистанційного навчання у школах та ВНЗ.

Вирішення проблеми формування готовності вчителя до роботи на основі глибокого розуміння сучасних педагогічних технологій має практичне значення. Школі сьогодні необхідні не «звичайні» вчителі, а вчитель-технолог, учитель-майстер, учитель-новатор. Технологічна грамотність вчителя дає змогу глибше усвідомити своє істинне покликання, реальніше оцінити потенційні можливості, подивитися на педагогічний

процес з погляду його підсумкового результату.

Використання ІКТ в освіті є одним із важливих напрямків розвитку інформаційного суспільства. Учні мають вміння самостійно знаходити інформацію, аналізувати, узагальнювати і передавати іншим, опановувати нові технології. Велике значення має активне застосування ІКТ у навчальному процесі. Є чимало технологій, що виконали свою місію і пішли в минуле. ІКТ-технології надалі змінюватимуться: розширюватимуться, поглиблюватимуться, модернізуватимуться, але будуть у школах завжди.

Основні напрямки впровадження комп'ютерної техніки в освіті:

- використання комп'ютерної техніки як засобу навчання, що підвищує його якість та ефективність;
- комп'ютерні технології як інструмент навчання, пізнання себе та дійсності;
- комп'ютер та інші сучасні засоби інформаційних технологій як об'єкти вивчення;
- використання засобів нових інформаційних технологій для творчого розвитку учня;
- використання комп'ютерної техніки як засобу автоматизації процесів контролю, корекції, тестування і психодіагностики;
- організація комунікацій на основі використання засобів інформаційних технологій для передачі та набуття педагогічного досвіду, методичної та навчальної літератури;
- використання засобів сучасних інформаційних технологій для організації інтелектуальної діяльності;
- інтенсифікація та вдосконалення управління навчальним закладом та

навчальним процесом на основі використання системи сучасних інформаційних технологій.

Перелічені можливості комп'ютера сприятимуть не лише забезпеченню початкового становлення особистості дитини, але й виявленню, розвитку в неї здібностей, формуванню умінь і бажання вчитися, створенню умов для засвоєння знань і умінь.

Використання сучасних інформаційних технологій у галузі освіти допомагає педагогам якісно змінити зміст, методи й організаційні форми навчання, посилити інтелектуальні можливості учнів в інформаційному суспільстві, сприяє гуманізації, індивідуалізації, інтенсифікації процесу навчання та підвищенню якості навчання на всіх рівнях освітньої системи.

В. Хівріч виділяє такі **основні педагогічні цілі використання сучасних інформаційних технологій:**

- 1) Інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу завдяки застосуванню засобів сучасних інформаційних технологій: підвищення ефективності та якості процесу навчання; підвищення активності пізнавальної діяльності; поглиблення міжпредметних зв'язків; збільшення обсягу та оптимізація пошуку потрібної інформації.
- 2) Розвиток особистості учня, підготовка індивіда до комфортного життя в умовах інформаційного суспільства: розвиток різних видів мислення; розвиток комунікаційних здібностей; формування умінь знаходити оптимальні рішення або пропонувати варіанти дій у складній ситуації; естетичне виховання завдяки використанню комп'ютерної графіки,

технологій мультимедіа; формування інформаційної культури, умінь здійснювати обробку інформації; розвиток умінь моделювати завдання або ситуацію; формування умінь експериментально-дослідницької діяльності.

3) Робота над виконанням соціального замовлення суспільства: підготовка інформаційно грамотної особистості; підготовка користувача комп'ютерними засобами; здійснення профорієнтаційної роботи в галузі інформатики.

Використання ІКТ у процесі навчання впливає на зростання професійної компетентності вчителя, що сприяє суттєвому підвищенню якості освіти, допомагає зробити урок сучасним. Застосування ІКТ на уроках сприяє розвитку вміння учнів орієнтуватися в інформаційних потоках; опановувати практичними способами роботи з інформацією; обмінюватися інформацією за допомогою сучасних технічних засобів.

Не менш важливо і те, що можливості комп'ютерних технологій допомагають учителям швидко, якісно підготувати цікавий, продуманий, мобільний урок з будь-якого предмета і теми. При цьому використовується будь-який матеріал, немає необхідності готувати до уроку купу енциклопедій, репродукцій, аудіо-супровід – все це вже заздалегідь готове і міститься на маленькому компакт-диску або на флеш-карті.

Майже у будь-якому шкільному предметі можна застосувати комп'ютерні технології. Важливо знайти ту межу, що зробить урок по-справжньому розвитковим і пізнавальним.

Інформаційні технології надають широкі можливості для індивідуалі-

зації та диференціації навчання, і не лише завдяки різномірневим завданням, але й самоосвіті учня.

Навчальний процес із застосуванням ІКТ на уроках спрямований на розвиток логічного і критичного мислення, уяви, самостійності. Діти захищені, залучені до творчого пошуку; активізована розумова діяльність кожного.

За активного використання ІКТ в школі досягаються загальні цілі освіти, легше формуються компетенції в галузі комунікації: вміння збирати факти, зіставляти їх, організувати, висловлювати свої думки на папері та усно, логічно міркувати, слухати і розуміти усну та письмову мову, відкривати нове, робити вибір і ухвалювати рішення.

На цьому шляху є труднощі, є помилки, не уникнути їх і в майбутньому. Але є головний успіх – це готовність учнів до творчості, потреба в здобутті нових знань і відчуття самостійності.

Комп'ютер робить уроки несхожими один на одного, сприяє інтересу до навчання.

В'ячеслав ШИНКАРЕНКО,
доцент кафедри
гуманітарної освіти,
кандидат педагогічних наук

Презентація Всеукраїнського освітньо-культурного проекту

«Рідний край у словах і барвах»

Наталія Володимирівна Дев'ятко – доцент кафедри гуманітарної освіти Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат філософських наук (спеціальність – соціальна філософія та філософія історії).

Український прозаїк, перекладач, журналіст, дослідник сучасної літератури для дітей, науковець.

Член Національної спілки журналістів України (з 2000) і Національної спілки письменників України (з 2006).

Ведуча рубрики «Книжкова полиця» газети «Джерело».

відбулася у Дніпропетровській
Центральній міській бібліотеці

Проект планувався як Всеукраїнський, але у процесі подання робіт набув статусу міжнародного. Із запропонованих творів обрали **приблизно 100 від 54 авторів** із Києва, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Львівської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Хмельницької та Чернівецької областей, а також із м. Нетанія (Ізраїль) і м. Сіффорд (штат Вірджинія, США).

Далі до проекту долучилися студенти і школярі. До віршів, оповідань і кількох повістей сучасних українських авторів вони намалювали **понад 200 ілюстрацій**. Також за мотивами творів було створено **5 анімацій**.

Загалом обсяг електронної книжки – **672 сторінки**. Два розділи «Світ навколо нас» і «Барви України» адресовані дошкільнятам і молодшим школярам; розділи «Людина і Природа» та «На порозі майбутнього» – дітям середнього і старшого шкільного віку. Час звучання книжки – **понад 10 годин аудіозапису**.

На цьому етапі до проекту долучилися **понад 130 школярів та студентів**.

Книжка є унікальною: в Україні ще не втілювався такий масштабний літературно-художній тематичний освітній проект.

Під час роботи застосовувався інноваційний принцип «**діти навчають дітей**». Разом із професійними письменниками юні художники, аніматори та читці створили якісну книжку, яку буде розповсюджено по навчальних закладах і бібліотеках України.

Книжку у повному обсязі можна завантажити в Інтернеті – <http://www.ex.ua/93026568>

Засновник проекту – Дніпропетровська міська рада, яка підтримала цю ідею фінансово. Співорганізатори – Центральна міська бібліотека і Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Автор і координатор Всеукраїнського проекту – **Наталія Володимирівна Дев'ятко**.

Наш кор.

• Книжкова полиця

Сонячна книжка для всієї родини

Зірка Мензатюк. Казочки-куцохвостики. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2006. – 32 с.

Щонайперше ця книжка привертає увагу своїм форматом: вона дуже велика, дитина не зможе тримати її в руках, а має покласти на стіл чи на ліжко. У цьому казковому збірнику багато гарних ілюстрацій, набагато більше, ніж самого тексту, що вже пояснено у назві книжки «казочки-куцохвостики».

Але не скажеш, що це якісь «куці» казки. Кожна з них має свою композицію, призначена для читання вголос або для того, щоб дитина, яка ще не вміє добре читати, вчилася це робити завдяки цим творам.

Тематика казок звична: на прикладі сну дитині пояснюється, що в році чотири сезони, в кожному з яких по три місяці, а в кожному тижні по сім днів; новий рік колись розпочинався навесні, але місяці домовилися, що святкуватимуть його прихід взимку; дітей батько назвав так, як потім стали називати дні тижня; квіткові царівни-барви створили веселку з сімох кольорів; кожна з семи нот має свій характер, як і п'ять пальців на руці; у сизир'ї Великого Вожа є маленька зірочка, яку називають вершином, і бачать її лише люди з гострим зором; з гумором розповідається, з чого може бути створена біла смуга Чумацького шляху на небосхилі; як завдяки різкам місяця можна легко дізнатися, «росте» він чи «старіє»; квіти сперечаються, хто з них як цвіте, а ось дощик квітне парасольками.

Разом із головною героїнею Марійкою маленький читач дізнається, що усміхатися можуть тільки люди і сонечко, а весна настає там, де у зелене еднануться жовта і блакитна фарби.

Кожна з цих маленьких казок про щось розповідає дитині, у казковій формі допомагає вчитися. Тішить, що ці казки мають національний український колорит, якій не заважає сприйняття: синя і жовта фарби асоціюються з кольорами українського прапору, дощ іде на Хрещатику, а ноти створюють мелодію, присвячену Україні.

Наталія ДЕВ'ЯТКО, доцент кафедри гуманітарної освіти, кандидат філософських наук

ЗАСНОВНИК ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» — ДЕПАРТАМЕНТ ОСВИТИ І НАУКИ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Редакційна колегія:
В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА, В.Г. ДОЛГОПОЛІЙ,
О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО, В.Г. СЕРЕДНЯ

Головний редактор З.В. МАРЧИШИНА
Заступник редактора С.А. ШУЛЬГА
Фотокорн Г.Г. та А.Г. КРЮЧЕНКИ
Дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ
«ДЖЕРЕЛО»:
gdjerelo.jimdo.com

Свідцтво про реєстрацію
ДП № 66 від 13.12.1993.

Формат А 3.

Обсяг 0,8 ум. др. арк.

Адреса редакції:
49006, Дніпропетровськ,
вул. В. Антоновича, 70, к. 216.
Телефон/факс: 732-47-61,
732-48-48.

E-mail: GDjerelo@ukr.net